

Liber

Job. 5. quisq; potest q̄tum potest verac p̄ferre ser-
mone m: sermo ille erit sapietie: ac p̄ h. Cler-
bum caro factū qd est xp̄us iesus: t sapientie
thesauros habet t scientie. Nam scribēs apo-
Colo. 2. stolus ad colossenses: Colo em v̄o scire in-
quit q̄tū certamen habeā p̄ vob: t phis q̄ s̄
laodicie t quicūq; non viderunt faciē meam
in carne: vt cōsulentur corda eoz: copulati in
caritate t in omnibus diuītijs plenitudinis in
tellectus ad cognoscendū mysteriū dei: qd ē
xp̄us Jesus in quo sunt oēs thesauri sapietie
t scientie dei absconditi. Quatenus nouerat
apl̄us thesauros istos: q̄tum eoz penetraue-
rat t in eis ad q̄nta p̄uenerat. quis potest nos
se? Ego tñ scđm id qd scriptum est. Unicūq;
aut̄ nostrū dat manifestatio sp̄us ad utilitatē
alij quidē datur p̄ sp̄n sermo sapietie: alij ser-
mo scientie scđm eundē spiritū: si ita inter se
distant hec duo vt sapietia diuīnis: sciētia hu-
manis attributa sit rebus: vtrūq; agnosco in
Job. 5. xp̄o t meū oēs eius fideles. Et cū lego: abuz
caro factū est t habitauit in nobis: in verbo i
telligo verbū dei filiū in carne agnosco verū
filiū hois filiū: t vtrūq; simul in vna p̄sona dei
t hominis ineffabili gratie largitate p̄iūctuz.
Ibidem. Propter qd sequit̄ t dicit. Et vidimus glam
eius: glam quasi vñigeniti a patre plenū gra-
tie t veritatis. Si grām referamus ad scienti-
am: veritatē ad sapietiam: puto nos ab illa du-
arum istaz rerū distinctione quā p̄mendaui-
mus nō abhorrete. In rebus em p̄ temp̄ or-
tis: illa summa gratia est q̄ hō in vnitate p̄so-
ne p̄iūctus est deo: in rebus vero eternis sum-
ma veritas recte tribuit̄ dei. Vero idē
ip̄e vñigenitus a patre plenus gr̄e t veritatē:
id actū est vt idē ip̄e sit in rebus p̄ nobis: tem-
poraliter gestis cui p̄ eandē fidē mūdamur ut
eum stabiliter p̄templemur in rebus eternis
Rom. 5. Illi aut̄ p̄cipui gentiū philosophi qui inuisibili-
tia dei p̄ ea que facta sunt intellecta p̄spicere
potuerūt: tñ q̄ sine mediatore. i. sine homine
xp̄o philosophati sunt: quē nec venturū p̄phe-
tis: nec venisse apl̄is crediderūt. veritatē de-
tinuerūt (sicut de illis dicitū est in iniquitate).
Hō potuerūt em in his rerū infimis constitu-
ti: nisi querere aliqua media p̄ que ad illa q̄ i-
telleixerūt sublimia p̄uenirēt: atq; ira in dece-
ptores demones inciderūt p̄ quos factum ē:
Ibidem. vt immutat̄ glam incorruptibilis deūm fili-
tudinem imaginis corruptibilis hois t volu-
crum t quadrupedū t serpentū. In talib⁹
em formis etiā idola instituerūt siue coluerūt
Scientia ergo nostra xp̄us est: sapia q̄z nostra
idem xp̄us est. Ip̄e nobis fidem de rebus tpa

libus inserit: ip̄e de sempiternis exhibet veri-
tatem: p̄ ip̄m pḡimus ad ip̄m: tendim̄ p̄scien-
tiam ad sapientiam: ab vno tamen eodemq; **Colo. 2.**
xp̄o nō recedem̄ in quo sunt omnes thefa-
ri sapientie t scientie absconditi. Sed nūc de-
scientia loquimur: post de sapietia q̄tum ip̄e
donauerit locuturi. Nec ista duo sic accipa-
mus quasi nō licet dicere: vel istam sapientiā
que in rebus humanis est: vel illam sc̄iāz que
in diuīnis: loquendi em latiore cōsuetudine:
vtrāq; sapietia: vtrāq; scientia dici p̄t. Nul-
lo mō tamen scriptū esset apud apl̄in. Alij da-
tur sermo sapientie: alij sermo scientie: n̄i et
pprie singulis noībus hec singula vocarētur
de quoq; distinctione nunc agimus.
Neminem posse sine fide ad veram beatit-
udinem p̄ueire: **Capitulū. XX**
Am itaq; videamus quid sermo iste
i plūxus efficerit qd collegit quo p̄-
uenerit. Beatos esse se velle omnū
hoīm est: nec tamen omnū est fides: qua co-
mūdante ad beatitudinem p̄uenit. Ita fit vt
p̄istam quā non omnes volūt ad illam tendē-
dum sit quā nemo possit esse qui nolit. **2. Lef. 5.**
Atos esse se velle omnes in corde suo vidēt: tantaz
q; est in hac re nature hūane p̄spiratio: vt nō
fallatur hō qui hoc ex animo suo de aio coni-
cit alieno. Deniq; omnes id velle nos noui-
mus. **Acf. 15.** Multi vero imortales se esse posse de-
sperat: cū id qd oēs volūt: id est beatos null⁹
aliter possit. volunt tñ etiā imortales esse si
possent: sed nō credēdo qd possint: non ita vi-
nunt vt possint. Necessaria ē ergo fides vt be-
atitudinē cōsequamur: oībus humane natu-
re bonis. i. t animi t corporis. **Hanc aut̄ fidez in**
xp̄o esse diffinitā: qui carnē resurrexit a mor-
tuis: non moriturus vterius: nec nisi p̄ illum
quēq; liberari a diaboli dñatu p̄ remissionem
peccator̄. **Rom. 6.** In cuius diaboli p̄tibus necesse est
miseram esse vitam: eandemq; p̄petuaz: que
mors est potius dicēda q̄ vita: eadez fides ha-
bet. De qua t in hoc libro sicut potui p̄ spacio
t̄pis disputauit: cum iam t in quarto libro hui⁹
op̄is multa de hac re dixerim: sed ibi p̄pter a-
liud hic p̄pter aliud. Ibi sc̄z vt ostenderem:
cur et quomodo xp̄us in plenitudine tempo-
risa patre sit missus: p̄pter eos qui dicunt eū
qui misit: t eum qui missus est equales natu-
ra esse non possit. Hic autem ad distinguendam
actiūam scientiam a cōtemplatiua sapi-
entia: placuit quip̄e velut gradatim ascēden-
tibus in vtrāq; requirere apud interiorē ho-
minem quandam sui cuiusq; generis trinita-
tem: sicut prius apud exteriōrem quesiuim⁹.

XIII

**ut ad illam trinitatem que deus est: p nostro
modulo: si tamen vel hoc possumus saltez in
enigmate t per speculum contuendam exer-
citatio in his inferioribus rebus mente ve-
niimus. **H**uius igitur verba fidei quisquis i
solis vocibus memorie cōmendauerit nesci-
ens quid significant: sicut solent qui grece ne-
scunt greca verba tenere memoriter: vella-
tina similiter: vel cuiusq alterius lingue qui
eius ignari sunt. **N**onne habent quandam in
suo animo trinitatem: qz in memoria sunt il-
li verboz soni: etiam qn inde non cogitare in
de formatur acies recordatiōis eius quando
de his cogitat: t voluntas recordantis arz co-
gitantis virtūz coniungit. **N**ullo modo tamē
dixerimus istum cū hoc agit fin trinitatem in
terioris hominis agere: sed potius exterio-
ris: qz id solum meminit t quādo vult: qz tum
vult intuetur: quod ad sensum corporis per-
tinet qui vocatur auditus: nec aliud qz corpo-
ralium rerū: id est sonoz: tali cogitatiōe ima-
gines versat. **S**i autē qd verba illa significāt
teneat t recolat: iam quidē aliquid interioris
hominis agit: sed non dū dicendus vel puran-
dus est viuere fin interioris hominis trinita-
tem: si ea nō diligat que ibi pdicantur: p̄cipiū-
tur: p̄mittitur. **P**orest em etiaz ad hoc tene-
re atq cogitare vt falsa esse existimans: cone-
tur etiam redarguere. **V**oluntas ergo illa
que ibi cōiungit ea que memoria tenebantur
t ea que in acie cogitatiōis impressa sur. it: im-
plet quidē aliquā trinitatem: cum ipasit ter-
tia: sed non fin eam viuitur. qnilla que cogi-
tantur velut falsa non placeant. **C**um autem
vera esse credantur: t que ibi diligenda sunt
diligūtur: iam fin trinitatem interioris homi-
nis viuitur. **S**cđm hoc em viuit quisq quod
diligit. **Q**uomō autem diligūtur que nesciū-
tur: sed tamen credunt. **I**am questio ista tra-
ctata est in superioribus libris: t inuentū nem-
inem diligere qd penitus ignorat: ex his autē
que nota sunt diligi: quādo diligi dicunt igno-
ta. **M**unc librū istum ita claudimus: vt admo-
neamus q iustus ex fide viuit: que fides pdi
Aba. 2. lectiōem operatur: ita vt virtutes qz ipē qui-
Gal. 5. bus prudenter: fortiter: temperanter iuste q
viuitur: omnes ad eandem referantur fidez
Non est aliter poterunt vere esse virtutes q
tamen in hac vita non valent tñ vt aliquādo
nō sit hic necessaria qualicunq remissio pec-
catorum: que non fit nisi p eum qui sanguine
suo vicit principem peccatoroz. **E**x hac fide et
talitiva quecunq notiones sunt in animo fide-
lio hominis: cum memoria continentur: t re-**

cordatione inspiciuntur t voluntati placente
reddunt quandam sui generis trinitatē. **Q**z
imago dei de qua in eius adiutorio post loq-
mūr: nondum in ipsa est: qd tunc melius appa-
rebit cum demonstratū fuerit: vbi sit qd in su-
turo volumine lector expectet.

Explīcit liber tertius decimus.

Incipiunt capitula libri quartidecimi.

i	Q ue sit hominis vera sapientia
ii	D e fide que licet ad eterna pducatur temporalis ramen est: t cū ad eter- nitatem ventum fuerit cessatura:
iii	Q uid illud sit animi: in quo dei ima- go ppetua ē: t eterne spē trinitatis
iv	Q z natura anime etiam deformis t misere: nec vitam nec dei imaginez possit amittere.
v	A n etiā pūloz mētes nosse se pnt
vi	Q z mens hois sine cogitatione sibz met cōspicua esse non possit.
vii	Q z aliud sit aliquid non nosse: aliud non inde cogitare
viii	D e pncipali mentis: in quo intu es- ta est summe imago trinitatis
ix	A n virtutes quibus ad eternitatē ten- ditur desinant: cū ad es na pduxerit
x	D e cognoscibilius tpalibus quoz alia cognitiōem nrām pueniūt: alia non pcedunt.
xi	A n semp memoria pteritaz rez sit: an vero etiam pſentium.
xii	Q ua facultate mēs rōnalis obtine- at: vt in eodei imago resplendeat.
xiii	D e reminiscētia in deū: cuius semp capax est mentis natura.
xiv	Q z etiā pūa mens nec memoria sui caret: nec cogitatione: nec amore.
xv	D e mutabilitate mentis hūane q sit vt sicut misera facta est ex beata: ita beata possit esse ex misera
xvi	D e reformatione mētis ad imagiez dei t q modis spūs appellatō diūsis assignetur naturis.
xvii	Q uid sit inter regenerationē baptis- mi t renouationē q pficis de dicī di- em in agnitionem dei.
xviii	P osse etiā hoiez corpe imaginē dei accipi fin qz bū caro factū ē: cuius i mortaliati oēs sc̄i pformabuntur.
xix	Q ua sui pte hō ad imaginē t silitud- inem dei factus sit ad quam proficiē- dore nouatur.